

VENDIM
Nr. 56, datë 5.12.2014

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Sokol Berberi	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“

me sekretare Blerina (Çinari) Basha, në datën 17.9.2014 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 40 Akti, që i përket:

KËRKUES: Niko Rrotani

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Ndoc Molla, Këshilli i Rregullimit të Territorit të Komunës Bushat-Shkodër

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i vendimeve nr. 3530, datë 29.12.2008 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër; nr. 113, datë 5.3.2010 të Gjykatës së Apelit Shkodër dhe nr. 1640, datë 12.7.2013 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë (dhomë këshillimi)

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 43 dhe 131/f të Kushtetutës të Republikës së Shqipërisë, nenet 27 dhe 28 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë” dhe neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Besnik Imeraj, parashtrimet me shkrim të kërkuarit, Niko Rrotani, që ka kërkuar pranimin e kërkesës, parashtrimet me shkrim të subjekteve të interesuara, Ndoc Molla dhe Komuna Bushat Shkodër, që kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës dhe pasi shqyrtoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Komuna Bushat-Shkodër, me vendimin nr. 1, datë 28.12.2006 të KRT-së, i ka dhënë kërkuarit Niko Rrotani të drejtën për ndërtimin e një stalle derrash në pronën e tij. Pasi është përfunduar ndërtimi në fjalë, subjekti i interesuar, Ndoc Molla i është drejtuar gjykatës me padinë që ka si objekt, anulimin e aktit administrativ nr. 1, datë 28.12.2006, të KRT-së në komunën Bushat, duke pretenduar se stalla e derrave e ndërtuar nga kërkuari i cenon pronësinë mbi pasurinë e tij të paluajtshme, shtëpi banimi, për shkak të erës së rëndë që vjen nga stalla në fjalë. Ka rezultuar se shtëpia e banimit e subjektit të interesuar Ndoc Molla ndodhet jo më shumë se 350 m larg objektit të ndërtuar nga kërkuari Niko Rrotani.

2. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Shkodër me vendimin nr. 3530, datë 29.12.2008 ka pranuar pjesërisht padinë duke e detyruar kërkuarin Niko Rrotani, që të ndalojë ushtrimin e aktivitetit të mbarëshumit të derrave në objektin ndërtimor të ngritur në bazë të lejes së ndërtimit të lartpërmendur. Gjykata e Apelit Shkodër ka lënë në fuqi vendimin nr. 3530, datë 29.12.2008 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë me vendimin nr. 1640, datë 12.7.2013 (dhomë këshillimi) ka vendosur mospranimin e rekursit të bërë nga kërkuari Niko Rrotani.

II

3. **Kërkuesi** Niko Rrotani i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese me kërkesë për shfuqizimin e vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, duke pretenduar cenimin e të drejtës për një proces të rregullt ligjor në aspektet e mëposhtme:

3.1 Është cenuar e drejta për t'u përfaqësuar dhe dëgjuar në gjykim.

3.2 Është cenuar e drejta e pronës dhe e drejta e ushtrimit të aktivitetit ekonomik të ligjshëm.

3.3 Gjykata ka gjykuar në mënyrë të njëanshme, në favor të paditësit.

3.4 Është cenuar parimi i sigurisë juridike pasi leja e dhënë ka qenë konform ligjit.

3.5 Vendimi i Gjykatës së Lartë nuk është i arsyetuar.

3.6 Gjykatat kanë dalë jashtë objektit të padisë.

3.7 Padia nuk është mbështetur në ligj, leja e KRT është e rregullt, nuk është konsumuar procedura administrative nga paditësi dhe nga ndërtimi i objektit nuk i është cenuar e drejta e pronësisë.

3.8 Paditësi nuk legjitimohet për të ngritur një padi me objekt kundërshtimin e aktit administrativ, leje ndërtimi, pasi nga ndërtimi i objektit nuk është cenuar e drejta e pronësisë.

4. **Subjekti i interesuar** Ndoc Molla ka parashtruar si më poshtë:

4.1 Kërkuesi Niko Rrotani nuk ka paraqitur ankim ndaj vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Shkodër nr. 3530, datë 29.12.2008, pra nuk ka ezauruar të gjitha mjetet juridike të ankimit, përpara se t'i drejtohej Gjykatës Kushtetuese.

4.2 Kërkuesi ka pasur dijeni për të gjithë procesin gjyqësor të zhvilluar ndaj tij.

4.3 Rezulton që gjykatat kanë konstatuar se leja e ndërtimit nr. 1, datë 29.12.2006 është një akt absolutisht i pavlefshëm.

4.4 Arsyetimi i vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë nuk paraqet mangësi pasi forma e arsyetimit të vendimeve të mospranimit të rekursit është tashmë e konsoliduar në praktikën e Gjykatës së Lartë.

4.5 Vendimi i Gjykatës së Apelit ka analizuar dhe arsyetuar edhe në lidhje me lejen mjedisore të dhënë kërkuesit.

5. **Subjekti i interesuar, Komuna Bushat**, parashtron si më poshtë:

5.1 Padia nuk është mbështetur në ligj, nuk është konsumuar procedura administrative nga paditësi dhe nga ndërtimi i objektit nuk i është cenuar e drejta e pronësisë.

5.2 Leja e ndërtimit dhe të gjitha aktet e tjera të dhëna në favor të kërkuesit janë konform legjislacionit në fuqi.

III

VLERËSIMI I GJYKATËS KUSHTETUESE

A. Për legjitimitimin

6. Bazuar në nenin 131, shkronja "F", të Kushtetutës, individ i mund t'i drejtohet Gjykatës Kushtetuese (në vijim "Gjykata") për gjykimin përfundimtar të pretendimeve për cenimin e të drejtës kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e kësaj të drejte. Shterimi i mjeteve kërkon që individ të shfrytëzojë në shkallët e sistemit gjyqësor të gjitha mjetet e lejueshme dhe mundësitë procedurale për rivendosjen e të drejtave të pretenduara. Ai përbën kusht paraprak që duhet të përmbushet nga kërkuesi, përpara se t'i drejtohet Gjykatës. Ky rregull nënkupton jo vetëm që kërkuesi t'u jetë drejtuar të gjitha instancave të zakonshme, por edhe që të gjitha pretendimet që ngre në këtë Gjykatë t'i ketë paraqitur më parë në këto instance të paktën në substancë, duke respektuar kërkesat formale dhe afatet e parashikuara në ligjin procedural (*shih vendimet nr. 32, datë 28.12.2009; nr. 6, datë 4.3.2010; nr. 15, datë 19.4.2013; nr. 28, datë 15.5.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

7. Gjykata konstaton se në çështjen objekt shqyrtimi, kërkuesi, për disa nga pretendimet e ngritura, nuk i ka shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e të drejtave të tij kushtetuese dhe ligjore, pasi pretendimet nuk janë parashtruar fillimisht në rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë. Kështu pretendimet lidhur me cenimin e parimit të sigurisë juridike, paanshmërinë e gjykatës dhe cenimin e së drejtës së pronës, sipas nenit 42 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, nuk janë pretenduar në rekursin e kërkuesit para Gjykatës së Lartë. Për këto arsye kërkuesi nuk legjitimohet për këto pretendime.

8. Kërkuesi legjitimohet *ratione materiae* në lidhje me pretendimet për sa i përket, cenimit të së drejtës për t'u përfaqësuar e dëgjuar si dhe në lidhje me pretendimin për cenimin e së drejtës për një vendim të arsyetuar. Kërkuesi legjitimohet dhe *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur në Gjykatën Kushtetuese brenda afatit të parashikuar nga ligji. Në kuptim të nenit 30 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", individit, pasi të ketë shteruar të gjitha mjetet juridike për mbrojtjen e të drejtave të tij, mund ta paraqesë kërkesën në Gjykatën Kushtetuese brenda 2 vjetëve nga data e njoftimit të vendimit të fundit të organit përkatës shtetëror. Në rastin në shqyrtim, vendimi më i fundit në kohë është vendimi nr. 1640, datë 12.7.2013, i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

B. Për pretendimin e cenimit të së drejtës për t'u dëgjuar e përfaqësuar në gjykim

9. Kërkuesi ka pretenduar se i është cenuar e drejta për t'u përfaqësuar dhe dëgjuar në gjykim.

10. Gjykata, në jurisprudencën e saj është shprehur se e drejta për t'u njoftuar për një gjykim dhe pjesëmarrja në të është e lidhur me vendimmarrjen e gjykatës, e cila ndikon drejtpërsëdrejti mbi të drejtat subjektive ose interesat e ligjshme të individit. E drejta për të marrë pjesë në gjykim krijon të njëjtat mundësi, për të paraqitur prova dhe argumente në mbrojtje të interesave vetjake, në raport me palën kundërshtare. Ajo i paraprin të drejtave të tjera, pasi, nëse pala ndërgjyqëse nuk njoftohet për datën dhe orën e seancës, ajo detyrimisht do të gjendet në pamundësi objektive për të ushtruar të drejtat që i garantohen nga neni 42 i Kushtetutës, në kuadrin e një procesi të rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 18, datë 23.4.2013; nr. 34, datë 25.7.2011 dhe nr. 34 datë 3.10.2007 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Parimi i barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit kërkon që secilës palë në gjykim t'i jepet një mundësi e arsyeshme për të paraqitur pretendimet e veta sipas kushteve, të cilat nuk e vendosin në disavantazh ndaj kundërshtarit. Secila palë duhet të ketë mundësi që të komentojë mbi të gjitha provat ose parashtrimet e paraqitura, me qëllim që të ndikojë në vendimmarrjen e gjykatës (*shih vendimin nr. 4, datë 23.2.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Gjykata ka theksuar se gjykimi kushtetues synon të vlerësojë nëse procesi, si i tërë, ka qenë i rregullt, duke u ndalur në ato shkelje thelbësore, vërtetimi i të cilave do të cenonte të drejtat dhe liritë themelore të palëve në proces (*shih vendimin nr. 5, datë 25.2.2013 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Në çështjen objekt shqyrtimi konstatohet se kërkuesi, Niko Rrotani i ka dhënë shtetasit Ç.L. një prokurë për ta përfaqësuar në gjykim, por rezulton se me gjithë kërkesën e trupit gjykues për riparimin e të metave në këtë prokurë, shtetasi Ç. L. duke pasur dijeni për datën e seancës gjyqësore, nuk është paraqitur në seancën e datës 17.11.2008. Për këto arsye dhe gjykimi ka vazhduar në mungesë të këtij shtetasi dhe gjykata është detyruar të bëjë dhe shpalljen për njoftimin e kërkuesit Niko Rrotani.

15. Për këto arsye, pretendimet e kërkuesit Niko Rrotani për cenim të së drejtës për t'u dëgjuar e përfaqësuar janë të pabazuara.

C. Për pretendimin e cenimit të parimit të arsyetimit të vendimit në Gjykatën e Lartë

16. Kërkuesi pretendon se ky standard është cenuar pasi vendimi i Gjykatës së Lartë është i paarsyetuar.

17. Gjykata ka theksuar domosdoshmërinë e arsyetimit të vendimeve gjyqësore si një garanci për procesin ligjor. Gjyqësori, në kryerjen e funksioneve i nënshtrohet vetëm Kushtetutës dhe ligjeve dhe vendimet gjyqësore duhet të jenë të arsyetuara (neni 142 i Kushtetutës). Vendimet duhet të përmbajnë

bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes dhe arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Vendimi mund të kontrollohet nga një gjykatë më e lartë sipas procedurave përkatëse dhe, që kjo të jetë e mundur, duhet bërë arsyetimi i vendimit, në të cilin gjyqtari tregon me qartësi faktet dhe ligjin e zbatueshëm, të cilat e kanë çuar në bërjen e një zgjedhjeje ndërmjet disa mundësive. Pra, gjyqtari duhet të shpjegojë arsyet e vendimeve të tij, duke iu referuar fakteve për të cilat është zhvilluar procesi, ligjeve të zbatueshme dhe kërkesave të ndryshme të palëve” (*shih vendimin nr. 11, datë 2.4.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Gjykata ka theksuar se vendimi gjyqësor në çdo rast duhet të jetë logjik, i rregullt në formë dhe i qartë në përmbajtje. Në tërësinë e tij ai duhet konsideruar si një unitet, në të cilin pjesët përbërëse janë të lidhura ngushtësisht mes tyre. Ato duhet të jenë në shërbim dhe funksion të njëra-tjetrës. Argumentet e pjesës arsyetuese duhet të jenë të bazuara dhe të lidhura logjikisht, duke respektuar rregullat e mendimit të drejtë. Ato duhet të formojnë një përmbajtje koherente brenda vendimit, i cili përjashton çdo kundërthënie apo kontradiksion të hapur ose të fshehtë. Këto argumente duhet të jenë gjithashtu të mjaftueshme për të mbështetur dhe pranuar pjesën urdhëruese. Konkluzionet e pjesës arsyetuese duhet të bazohen jo vetëm në aktet ligjore, por edhe në parimet dhe rregullat që karakterizojnë mendimin e shëndoshë e logjik (*shih vendimin nr. 7, datë 9.3.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Në lidhje me detyrimin për arsyetimin e vendimeve të dhomës së këshillimit që vendosin mospranimin e rekursit, Gjykata dhe GJEDNJ-ja kanë vlerësuar se ky lloj arsyetimi i vendimit të dhomës së këshillimit nuk paraqet ndonjë mangësi, e cila mund të ndikojë negativisht në këtë drejtim. Kjo formë arsyetimi është tashmë e konsoliduar në praktikën e Gjykatës së Lartë, përderisa shpreh në thelb shkaqet e mospranimit të rekursit nga ana e kolegjeve të saj gjatë shqyrtimit të tij paraprak në dhomën e këshillimit (*shih vendimin nr. 35, datë 5.3.2002 të Gjykatës Kushtetuese*). GJEDNJ-ja vëren, gjithashtu, se arsyetimi i kufizuar i dhënë nga Gjykata e Lartë në formulën e saj të vendimeve de plano, tregon se kërkuesi nuk ka ngritur ndonjë nga shkaqet ligjore të parashikuara në dispozitat përkatëse ligjore, çka përbën një kërkesë pranueshmërie për ankimin. GJEDNJ-ja vëren se aty ku një Gjykatë e Lartë refuzon të pranojë një çështje mbi bazën se nuk ka shkaqe ligjore një arsyetim shumë i kufizuar mund të plotësojë kërkesat e nenit 6 të KEDNJ-së (*vendimet e GJEDNJ-së në çështjen Marini v. Shqipërisë, datë 7 Korrik 2008, § 106; në çështjen Mishgioni v. Shqipërisë, datë 7 Dhjetor 2010, § 51*).

20. Gjykata vlerëson se, bazuar në këto standarde, nuk rezulton që vendimi i Gjykatës së Lartë objekt kërkesë të jetë jo logjik, të ketë kundërthënie, të mos ketë referencë në ligjin e zbatueshëm dhe të mos respektojë elementët e përmendur më sipër.

21. Në rastin konkret, vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë për mospranimin e rekursit, në pjesën hyrëse përmban palët ndërgjyqëse, objektin e padisë, disponimet e gjykatës së shkallës së parë dhe asaj të apelit si dhe përmban shkaqet që kërkuesi ka parashtruar në rekurs. Për këto arsye, Gjykata vlerëson se dhe ky pretendim është i pambështetur në argumentet kushtetuese.

D. Për pretendimet e tjera

22. Kërkuesi pretendon se gjykatat nuk kanë vlerësuar lejen e dhënë në mënyrë të ligjshme, nuk është ndjekur procedura administrative etj.

23. Gjykata Kushtetuese tashmë ka konsoliduar qëndrimin se kërkesa për marrje provash jo domosdoshmërisht duhet të pranohet nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm dhe se vlerësimi i tyre është kompetencë e këtyre gjykatave (*shih vendimet nr. 47, datë 7.11.2011 dhe nr. 37, datë 19.9.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

24. Gjykata, referuar natyrës së gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, ka tashmë një qëndrim të konsoliduar, sipas të cilit kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, për më tepër i Gjykatës së Lartë. Një linjë e tillë lidhur me raportin ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, kur është rasti i

shqyrtimit të kërkesave individuale, në bazë të nenit 131/f të Kushtetutës, udhëhiqet nga parimi i subsidiaritetit (komplementaritetit) (*shih vendimet nr. 19, datë 2.4.2012; nr. 58, datë 24.12.2012; nr. 36, datë 25.7.2013; nr. 52, datë 2.12.2013, të Gjykatës Kushtetuese*). Në këtë kuptim, Gjykata duhet të investohet vetëm nëse konstaton shkelje të parimeve të procesit të rregullt ligjor, dhe nëse këto shkelje nuk janë konstatuar dhe riparuar nga Gjykata e Lartë.

25. Gjykata ka theksuar se vlerësimi i fakteve dhe i rrethanave, interpretimi i ligjit material dhe procedural dhe aplikimi i tij në çështjet konkrete janë çështje që ndajnë juridiksionin e gjykatave të zakonshme nga juridiksioni kushtetues. Për sa i përket mënyrës se si janë interpretuar dhe vlerësuar provat nga gjykatat e zakonshme, kjo çështje nuk përbën objekt kontrolli për këtë Gjykatë, sepse ajo mund dhe duhet të investohet kur ndaj një procesi gjyqësor ka pretendime për mënyrat e marrjes së provave, por jo për mënyrën e vlerësimit (*shih vendimet nr. 23, datë 17.5.2010; nr. 37, datë 19.9.2011*).

26. Gjykata vlerëson se pretendimi i ngritur nga kërkuesi lidhet me çështje të vlerësimit të provave në gjykimin e faktit. Ai përfshin vlerësime që lidhen me çështje të themelit, konkretisht me ligjshmërinë e lejes së ndërtimit, e cila nuk mund të bëhet objekt i gjykimit kushtetues dhe për pasojë, edhe ky pretendim i kërkuetit është i pabazuar.

27. Gjykata arrin në përfundimin se, në tërësinë e tij, procesi i zhvilluar në të tri shkallët e gjykimit ka qenë i rregullt në aspektin kushtetues. Si pasojë pretendimet e kërkuetit nuk duhet të pranohen.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, shkronja “f” dhe 134/1, shkronja “g”, të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Vladimir Kristo, Altina Xhoxhaj, Besnik Imeraj, Fatos Lulo, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha

Anëtare kundër: Vitore Tusha